

Cuprins

Cuvânt-înainte	XXI
Argument	XXV
Abrevieri	XXXI
Titlul I. Introducere	1
Capitolul I. Implicațiile juridice ale globalizării economice	1
Secțiunea 1. Multiplicarea instrumentelor internaționale de unificare juridică în dreptul comerțului internațional	1
Secțiunea a 2-a. Dreptul european și dreptul privat al statelor membre ale Uniunii Europene	5
Capitolul II. Europeanizarea dreptului contractual.	
Considerații generale	7
Secțiunea 1. Semnificații atribuite noțiunii de „europeanizare” cu referire particulară la dreptul contractelor.....	7
Secțiunea a 2-a. Realități și direcții de evoluție – o descriere de ansamblu.....	11
Secțiunea a 3-a. Contractul în dreptul privat european	15
Subsecțiunea 1. Reperele contemporane ale unei instituții clasice – contractul	15
Subsecțiunea a 2-a. Aportul dreptului privat european la evoluțiile existente în materie contractuală – privire generală	21
§1. Contribuția dreptului european	21
1.1. Drept comunitar, drept european, drept unional sau dinamismul unei terminologii	21
1.2. Existența unui <i>acquis</i> european (comunitar) în dreptul contractelor	25
1.3. Dreptul internațional privat european	27
§2. Contribuția dreptului savant și dimensiunea transnațională a acestuia	28

Titlul II. Dimensiunea comparativă	35
Capitolul I. Utilitatea metodei comparatiste în perspectiva elaborării de noi instrumente în dreptul european al contractelor	35
Secțiunea 1. Preliminarii privind polisemia conceptuală a contractului. Rolul dreptului comparat	35
Secțiunea a 2-a. De la „drepturile” contractului în Europa la dreptul european al contractelor. Plan de studiu	38
Capitolul II. Concepții contractuale în Europa sau despre trei identități reprezentative: <i>Contrat - Vertrag - Contract</i>	40
Secțiunea 1. Abordarea continentală: un model abstract	40
Subsecțiunea 1. Concepția franceză	40
§1. Premise istorice	40
§2. Legea și contractul vs. intervenția judecătorească ..	42
2.1. De la legea instituită de națiunea suverană la legea părților – contractul	42
2.2. Reticența față de intervenția judecătorească	43
§3. Dimensiunea morală a contractului	44
§4. Cauza – elementul central al noțiunii de contract în dreptul francez. Absența cauzei din dreptul savant	45
Subsecțiunea a 2-a. Concepția germană	47
§1. Caracterul savant al dreptului german	47
§2. Afirmarea noțiunii de act juridic. Contractul – (doar) o aplicație a actului juridic	49
§3. Exemplificarea tradițională a abordării abstracte a contractului în dreptul german: tratamentul transferului dreptului de proprietate	53
§4. Suplețea soluțiilor jurisprudenței – un aport semnificativ la evoluția regulilor aplicabile contractului	57
Secțiunea a 2-a. Abordarea engleză: un model pragmatic ..	59
Subsecțiunea 1. Caracterizare generală	59
Subsecțiunea a 2-a. Din nou despre rădăcinile istorice ..	60
§1. Despre <i>common law</i> . Logica procedurală a dreptului englez	60
§2. De la <i>writ</i> -uri la noțiunea de <i>contract</i>	63

Subsecțiunea a 3-a. Identitatea engleză a contractului	64
§1. <i>Bargain și consideration</i>	64
§2. Atenuarea rolului conferit noțiunii de <i>consideration</i> . Evoluția marcată de <i>reliance theory</i>	68
2.1. Considerații introductive asupra relativizării noțiunii de <i>consideration</i>	68
2.2. <i>Privity of the contract</i> – corolarul englez al principiului relativității efectelor contractului din dreptul continental.....	68
2.3. Ajustările aduse principiului <i>privity of</i> <i>contract</i> : provocarea limitelor noțiunii de <i>consideration</i>	69
§3. Inexistența noțiunii de <i>consideration</i> în dreptul savant	72
Capitolul III. Aplicații particulare în funcție de concepția contractuală aplicabilă	74
Secțiunea 1. Perioada precontractuală. Întreruperea negocierilor.....	74
Subsecțiunea 1. Preliminarii.....	74
Subsecțiunea a 2-a. Abordarea engleză: o libertate cvasitotală în perioada precontractuală	75
§1. Reversul lui <i>freedom of contract – freedom</i> <i>of non contract</i> . Consecințe asupra negocierilor precontractuale.	75
§2. Regula de principiu: respingerea cerinței bunei-credințe. Libertatea întreruperii negocierilor	76
§3. Corective.....	78
Subsecțiunea a 3-a. Abordarea continentală: o libertate controlată în perioada precontractuală. Buna-credință în negocieri.	81
§1. Soluția franceză: antrenarea răspunderii delictuale pentru exercitarea cu rea-credință a libertății de negociere	81
§2. Soluția germană: <i>culpa in contrahendo</i> și răspunderea precontractuală	82
Subsecțiunea a 4-a. Soluția aleasă de dreptul transnațional: însușirea abordării continentale.....	84

Secțiunea a 2-a. Tratatul impreviziunii	84
Subsecțiunea 1. Aspecte generale.....	84
Subsecțiunea a 2-a. Abordarea franceză: de la repudierea impreviziunii la concesiile parțiale	89
Subsecțiunea a 3-a. Abordarea germană: recunoașterea impreviziunii prin recursul la buna credință și <i>Wegfall der Geschäftsgrundlage</i>	95
Subsecțiunea a 4-a. Abordarea engleză: originalitatea teoriei obiective a <i>frustration of the contract</i>	98
Subsecțiunea a 5-a. Abordarea propusă prin Principiile UNIDROIT și soluțiile avansate de „codificările” dreptului savant. Și despre impreviziune în Noul Cod civil.....	103
Secțiunea a 3-a. Diferențieri privind consecințele neexecutării obligațiilor contractuale. Modurile de executare a obligațiilor contractuale.....	108
§1. Abordarea engleză: prioritatea acordată executării prin echivalent.....	108
§2. Abordarea continentală și cea reținută în dreptul savant: prevalența principiului executării în natură a obligațiilor contractuale	110
Titlul III. Dimensiunea normativă – comunitarizarea progresivă a materiei contractuale.....	115
Capitolul I. Contribuția libertăților de circulație la europenizarea dreptului contractual.....	117
Secțiunea 1. Incidența libertăților de circulație asupra domeniului dreptului contractelor	117
Subsecțiunea 1. Contractul – instrument de circulație a mărfurilor, serviciilor și capitalurilor	118
Subsecțiunea a 2-a. Influența libertăților de circulație asupra dreptului contractual al statelor membre	119
§1. O retorică recurentă a Comisiei: diferențele dintre legislațiile naționale în materie contractuală – bariere în calea comerțului transfrontalier	119
§2. Libertățile de circulație și reglementările naționale aplicabile contractelor	122

2.1. Destinatarii prevederilor referitoare la libertățile de circulație: statele membre și contractanții. Aspecte generale.....	122
2.2. Normele naționale aplicabile contractelor – obstacole în calea comerțului transfrontalier?	124
2.3. Opozabilitatea libertăților de circulație între cocontractanți.....	130
§3. Libertățile de circulație și contractele încheiate de operatorii economici	133
Secțiunea a 2-a. Tendința standardizării contractului – efect al liberei circulații a mărfurilor și a serviciilor	137
§1. Standardizarea și individualizarea contractului	137
§2. Formele de exteriorizare ale standardizării contractului	138
2.1. Standardizarea clauzelor contractuale.....	139
2.2. Standardizarea calificării contractuale.....	139
Capitolul II. Comunitarizarea sectorială a dreptului contractelor. Contribuția acquis-ului consumerist și a dreptului internațional privat european	147
Secțiunea 1. Competența Uniunii Europene în domeniul dreptului contractelor.....	147
Subsecțiunea 1. Acquis-ul privind contractele de consum și influența politicii pieței asupra fundamentelor sale juridice.....	148
§1. Originalitatea intervențiilor legiuitorului european în domeniul dreptului contractelor: piața și consumatorul	148
§2. De la Tratatul de la Roma la Actul Unic European: concepția utilitaristă asupra consumatorului și contribuții jurisprudențiale.....	149
§3. Actul Unic European și triumful competenței de armonizare oferite de art. 114 TFUE (ex-art. 95 TCE).....	152
§4. Aportul etapei istorice Maastricht sau despre o competență parțial exploatată: art. 169 TFUE (ex-art. 153 TCE).....	155

Subsecțiunea a 2-a. Regulamentele Bruxelles I și Roma I sau despre o competență necontrovertată	158
Subsecțiunea a 3-a. Legitimitatea intervențiilor legiuitorului european în dreptul contractelor.	
Despre dilema (sau nevroza?) competenței.....	159
§1. Contestarea jurisprudențială a tradiționalului art. 114 TFUE (ex-art. 95 TCE): <i>Tobacco</i> <i>Advertising</i>	160
§2. Extinderea raționamentului din <i>Tobacco</i> <i>Advertising</i> : disparitățile existente la nivelul legislațiilor contractuale nu justifică prin ele însele intervenția legiuitorului european.....	163
§3. Evoluții post <i>Tobacco Advertising</i>	165
3.1. Un nou considerent pentru salvarea aparențelor de constituționalitate: încrederea consumatorului	165
3.2. Neafectarea utilizării constante a art. 114 TFUE	166
Secțiunea a 2-a. Existența acquis-ului comunitar în dreptul contractelor.....	168
Subsecțiunea 1. Specificitatea contractului de consum.....	168
§1. Abordarea sectorială a materiei contractuale – considerații generale	168
§2. Contractele de consum și contractele speciale....	170
Subsecțiunea a 2-a. Privire diacronică asupra directivelor consumeriste	176
§1. Tehnici particulare de vânzare și contracte atipice.....	176
§2. O intervenție tot mai susținută a legiuitorului european.....	177
Subsecțiunea a 3-a. Din experiențele armonizării – vânzarea bunurilor de consum	179
§1. Din nou despre Directiva vânzării	179
§2. Transpunerea conformității – o exemplificare a efectelor născute din interacțiunea dintre legislația UE și legislațiile naționale.....	181

Subsecțiunea a 4-a. O ilustrare a contribuției acquis-ului consumerist la teoria contractului: obligația precontractuală de informare	186
§1. Explicație preliminară. Plan de studiu	186
§2. Informarea cocontractantului. Fundamente teoretice: de la morală la drept.....	188
§3. Repere de drept comparat	190
§4. Contribuția dreptului european: consolidarea obligației precontractuale de informare	192
Subsecțiunea a 5-a. Scurte reflecții privind eventualul aport al dreptului european al consumului la armonizarea dreptului contractelor	199
Capitolul III. Dreptul european al contractelor – între armonizare și sistematizare.....	201
Secțiunea 1. Punerea în discuție a abordării sectoriale	201
Secțiunea a 2-a. Despre existența și transparența acquis-ului comunitar în dreptul contractelor	203
Subsecțiunea 1. Afirmarea și interesul noțiunii de acquis comunitar în dreptul contractelor	203
§1. Transpunerea noțiunii de acquis la dreptul contractelor: un demers al Grupului de Acquis oficializat de Comisie	203
§2. Semnificațiile raționalizării d.e.c.	205
Subsecțiunea a 2-a. Coerența și transparența acquis-ului comunitar în dreptul contractelor	207
§1. Identificarea incoerențelor provenite din abordarea sectorială	207
§2. Transparența și examinarea tehnicii legislative.....	209
2.1. Despre tehnica definițională. Necesitatea promovării definițiilor reale în dreptul european al contractelor	211
2.2. Tehnica armonizării	212
§3. Transparența și tehnica interpretativă	217
3.1. Aprecieri asupra exercitării de către CJUE a funcției sale interpretative. Evaluări doctrinare	217

- 3.2. Interpretarea „compartimentată” a directivelor.
Atitudinea Curții: interpretări largi vs.
interpretări stricte 222
- 3.3. De la insuficienta coordonare între directive
la o interpretare mai articulată a lor 226

**Titlul IV. Dimensiunea prospectivă – noi instrumente
în dreptul european al contractelor 229**

**Capitolul I. De la Acquis-ul comunitar în dreptul
contractelor la Cadrul Comun de Referință..... 229**

Secțiunea 1. Proiectele academice: un context favorabil
în perspectiva unui program mai larg al dreptului
european al contractelor..... 229

§1. Valoarea istorică a primelor proiecte
doctrinare de realizare a unui drept
european al contractelor..... 229

§2. Dreptul european al contractelor și *jus commune*
sau despre capcana unei metafore..... 230

§3. Vigoarea „dreptului savant” 235

Secțiunea a 2-a. Măsurile instituționale – de la armonizarea
prin directive la viziunea ambițioasă a Parlamentului și
acțiunile Comisiei. Privire de ansamblu 236

Secțiunea a 3-a. Deschiderea oficială a dezbaterii privind
oportunitatea unei intervenții mai largi în dreptul
contractelor: Comunicarea Comisiei din 11 iulie 2001
privind dreptul european al contractelor..... 238

§1. Scurt expozeu al Comunicării din 2001 238

§2. Rolul recunoscut programului consumerist în
intervențiile legislative circumscrise
uniformizării în materie contractuală..... 241

Secțiunea a 4-a. După 2001: Planul de acțiune pentru un
drept european al contractelor mai coerent.

Cristalizarea opțiunilor 243

§1. Conținutul Comunicării din 2003 –
descriere generală 243

§2. Evaluarea Planului de acțiune din 2003:
reafirmarea rolului acquis-ului consumerist în
elaborarea de noi instrumente în d.e.c. 246

Secțiunea a 5-a. Metoda urmată de Comisie – elaborarea unui Cadru Comun de Referință.....	248
Subsecțiunea 1. Preliminarii privind obiectivele anunțate prin Comunicarea Comisiei din 11 octombrie 2004. Dreptul european al contractelor și revizuirea acquis-ului: calea de urmat	248
Subsecțiunea a 2-a. Cadrul Comun de Referință – între ambițiile politice și realitățile zilei.....	249
§1. Rolul, conținutul și natura juridică a CCR.....	249
§2. Fațetele tehnicii CCR: documentul academic și instrumentul politic	251
§3. Rezultatele: diversificarea proiectelor academice – DCFR, respectiv Terminologia contractuală comună și Principiile contractuale comune	256
Secțiunea a 6-a. Programul unei intervenții legislative mai extinse în dreptul contractelor și revizuirea acquis-ului consumerist.....	260
§1. Incertitudinile privind finalitatea CCR politic	260
§2. Cronologia revizuirii acquis-ului consumerist. Implicațiile asupra CCR.....	261
§3. Aprecierile formulate asupra tendințelor de separare între acțiunea legislativă mai amplă în domeniul dreptului contractelor și consolidarea acquis-ului consumerist.....	267
Capitolul II. De la Cadrul Comun de Referință la metoda instrumentului opțional	271
Secțiunea 1. Măsurile experimentate după strategia Cadrului Comun de Referință – caracterizare generală	271
Secțiunea a 2-a. Popularizarea unei tehnici legislative deja existente – instrumentul opțional: Cartea Verde a Comisiei din 1 iulie 2010 privind opțiunile de politică în perspectiva unui drept european al contractelor pentru consumatori și întreprinderi.....	274
Subsecțiunea 1. Natura juridică a instrumentului de drept european al contractelor	275
§1. Criterii generale de evaluare a opțiunilor strategice propuse prin Cartea Verde	275

§2. Alternativa instrumentului opțional în dreptul european al contractelor.....	279
2.1. O metodă agregată: Opțiunea 4: <i>Un regulament de creare a unui instrument opțional de drept european al contractelor</i>	279
2.2. Determinări economice și premise politice..	280
2.3. Fundament juridic și precedente similare	287
2.4. Fizionomia instrumentului opțional – al 28-lea regim sau al 2-lea regim? Avantaje și elemente de plus-valoare.....	292
2.5. Nivelul ridicat de protecție a consumatorilor – o provocare esențială a instrumentului opțional de drept european al contractelor	300
Subsecțiunea a 2-a. Domeniul de aplicare a instrumentului (-elor) de drept european al contractelor.....	305
§1. Domeniul de aplicare personal.....	305
§2. Domeniul de aplicare teritorial	306
Subsecțiunea a 3-a. Conținutul material al instrumentului	311
§1. Enumerarea opțiunilor	311
§2. Apreciere critică.....	313
Capitolul III. Noi instrumente în prezentul și viitorul apropiat al dreptului european al contractelor	320
Secțiunea 1. Evoluții ulterioare consultării publice lansate prin Cartea Verde din 1 iulie 2010: succesul tehnicii instrumentului opțional.....	320
Secțiunea a 2-a. Progresele legislative ale Comisiei – o evaluare de ansamblu.....	322
§1. Dualitatea instrumentelor – expresie a „eterogenității și incompletitudinii d.e.c. actual”	322
§2. Directiva privind drepturile consumatorilor și propunerea de regulament privind un instrument opțional în materie de vânzare: două instrumente parțial concurente.....	324

Secțiunea a 3-a. Propunerea de regulament privind Legislația europeană comună opțională în materie de vânzare: elemente de plus-valoare	328
Subsecțiunea 1. Privire diacronică	328
Subsecțiunea a 2-a. Fizionomia instrumentului opțional în materie de vânzare	332
§1. Contextul propunerii	332
§2. Și despre fundamentul juridic al instrumentului opțional în materie de vânzare	336
§3. Natura instrumentului	337
§4. Definiția vânzării în propunerea de regulament privind un d.c.e.v.: afirmarea importanței operațiunii de calificare contractuală	344
4.1. Din nou despre chestiunea calificării contractuale. Categoriile contractuale și dreptul european al consumului și al concurenței	344
4.2. O definiție a vânzării mai puțin economică decât cea formulată prin Directiva privind drepturile consumatorilor	348
4.3. O definiție a vânzării mai accesibilă decât cea consacrată prin CVIM	351
§5. Domeniul de aplicare al instrumentului	354
5.1. Domeniul de aplicare material	355
5.2. Domeniul de aplicare personal	357
5.3. Domeniul de aplicare teritorial	359
5.4. Din nou despre nivelul ridicat de protecție a consumatorilor – un test de rezistență a instrumentului opțional în materie de vânzare	363
Subsecțiunea a 3-a. În loc de încheiere	366
Bibliografie selectivă	369